

РАДА

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМІЧНА І ЛІТЕРАТУРНА
ВИХОДИТЬ ЩО-ДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ.

РІК П'ЯТИЙ.

Адреса редакції і контори:
у Києві, Велика Підвальна вул. д. 6,
БІЛЯ ЗОЛОТИХ ВОРІТ
Телефон редакції 1458.
ТЕЛЕФОН ДРУЖАРНИ 1069.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА РІК 1910

на рік	на 6 м.	на 3 м.	на 1 м.	на рік	на 6 м.	на 3 м.	на 1 м.
11.70	5.20	4.75	4.25	3.75	3.25	2.75	2.25
1.75	1.25	0.85	0.65	0.55	0.45	0.35	0.25

Передплата на рік можна виплачувати частками: в 2 строки: на 1 янв. 3 карб. і на 1 апр. 3 карб., в 3 стр.: на 1 янв. 2 карб., на 1 мар. 2 карб. і на 1 мая 2 к., або по 1 карб. на протязі перш. шести місяців. За границю: на рік 11 карб., на півроку 5 карб. 80 к., на 3 міс. 2 карб. 75 к., на 1 міс. 1 карб.

Передплата приймається тільки з 1-го числа кожн. місяця.

За зміну адреси 30 коп.

(При зміні неодмінно прикладати стару адресу).

Автори рукописів повинні подавати своє прізвище і адресу. Редакція може скорочувати і змінити статі; більші статі, до друку негодущі, переходять у редакції 3 місяці і висилаються авторам їх коштом, а дрібні замітки й дописи одразу знищуються. Рукописи, на яких не зазначені умови друку, вважаються безплатними.

З приводу надісланих до редакції віршів редакція не листується.

Просьба авторів додержуватись правописну „Ради“.

Умови друкування оповісток:
За рядок петігу попередю тексту, або за його місце, платиться за перший раз 40 коп., а далі по 20 коп.
За рядок петігу після тексту: за перший раз 20 коп., за другий—10 коп. Хто шукає заробітка, платить за оповістку в 3 рядки 10 коп. за раз.

+
В двадцять п'ять роковин смерті професора
Олександра Федоровича Кістяковського
13-го янв. в 3 г. дня, буде одправлено папаху на могилі, на старому Байковому кладищі.

Д-р Черняк В. Житомир, 16. Прийм. 9-12 та 5-8 жінки 1-2. Праці (сіф.), вен., мочепоп. (спец. гоїл. вужень), поз. розет. Усі спец. метода гоїл. Є ліжка в окр. помешк. міс.-322-218

Вийшла з друку нова книжка
„Щасливий деньок“.
Пісеса на 1 д. Ф. Ніжинського.
(До вист. дозволено 16, XI, 09 р. № 10823).
Ціна 20 коп. Склад видавця в „Українській книгарні“, Київ, Безаківська, 8. 4-1259-4

рок літ по його смерті одкинула Державна Дума. Підводячи резюме своїм поглядом на українську справу, Герцен висловлює їх оцінку словами Костомарова, „сіхато, як він каже,—представляючими все воззрівніе наше: „Пусть же ни великороссы, ни поляки не называютъ своими земли, заселеныя нашимъ народомъ“.

Ми ще вернемось до поглядів Герцена на українську справу, бо це ж одна з найкращіших і найцікавіших може сторінок в історії українсько-російських стосунків і варто уважніше і на-ново її перечитати. Тоді докладніше поговоримо і про ті практичні помилки, які зробив Герцен, виходячи з висш. теоретичних підвалин. Поки ж що нагадуємо про ці погляди великого російського федераліста, широ бажаючи, щоб вони збавили громадянство в Росії з тієї часом досить невпевної і двозначної позиції, яку воно займає до національних справ взагалі і до українства зокрема.

болю людина теряє пам'ять і свідомість в скілька секунд. Але в Петербурзі цей спосіб стоить трохи не на останньому місці. Принаймні в 1834 самовбивців тільки 75 повисилось. З них, що теж досить цікаво, 70 чоловіків і тільки п'ять жінок.

Тоді, як отруїлось—801, з них 409 чоловіків і 392 жінки. Як бачимо, тут жінки йдуть майже на рівні з чоловіками, а в деяких місяцях (июль—36—45; июль—31—42), то навіть і опережають чоловіків.

Труїлись всім, що тільки можна було добути—кислотою з одту, йодом, мишьяком, морфієм, напастирним спиртом, французькою зеленою, сулемою й т. ин. Але найбільший процент—до 89 проц. всього числа, що отруїлись, припадає на одтову кислото.

Стрільялось небагато—105, з них тільки 10 жінок.

Зарваилось—74, з них п'ять жінок.

Втопилось—159, з них 29 жінок.

Всі ж інші заподаляли собі смерть іншими способами—кидались під трамвай, під поїзд залізничі, скакали з високих місць. Бували і такі, що опшарували себе окропом, в надії зараза же змерти. Один заколовся цыганкою. Адміністративно арештований політичний скоротив собі віку тим, що проковтнув одну золоту і скілька срібних монет. Бували випадки і „самосожитанія“—обливались карсином, а потім підпалювали себе і згорали живцем!.

НЕ великий лишок додатка до „Ради“ на рік 1909-й

„ІСТОРІЯ УКРАЇНИ-РУСІ“ М. АРКАСА

ма веленому папері, багато ілюстрована (210 малюнків, портретів, 9 карт у фарбах, 4 родоводи) в розкішній оправі з англійського коленкору, що раніш коштувала з оправою і пересилкою в окремому про-
4 р. 75 коп. ТЕПЕР поступила на продаж в Українську книгарню (Київ Безаківська 8) і, доки вистачить запас продається, всім по ціні **3 р.**, а без опра-
2 руб. Передплатника Ради по цій же самій ціні можуть дістати книжку в конторі газети.

3 невських берегів.

XLVII.
Страшні цифри.

Я забув згадати і ще про одну цікаву і мало зрозумілу прикмету петербурзької статистики самовбивств за минулий рік.

По великих містах Європи трапляються досить часто самовбивства дітей. Західна Європа знає навіть самоубутва п'ятилітніх. І в Петербурзі раніш вони траплялись. Так за часів а 1869 року до 1878 р. в П-ві було 57 самовбивств дітей, в Москві за цей час 40, починаючи од 8 років. Тепер же ми маємо на загальне число 42 самовбивства дітей до 16 літ за 7 місяців, тільки 8—10 дітей од 12-ти літ до 14, що дає дуже малий процент в порівнянні з загальною цифрою.

Як впливає професія на число самоубств?

Ця питання давно вже цікавило статистику і соціологію.

В Західній Європі дуже багато самовбивств буває серед інтелігенції. У нас, як видно з петербурзької статистики, навпаки. На 1334 самоубствів до 85 проц. припадає на людей зовсім неінтелігентних або мало інтелігентних професій—робітників, кравців, проституток, прислуги і т. и.

З інтелігентні найбільшу жертву несуть за кордоном воєнні. Число самоубивств за кордоном серед воєнних в 1876 по 1890 роки переважало число їх в інших верствах суспільства Франції в 1/4, разів, в Італії в 5/7, разів, в Австрії навіть в 10 раз. Коли ж і в Росії серед воєнних 7/10 самоубивств стояв досить високо (332 самовбивств на 1 мил.). Але за минулі сім місяців в 1334 самовбивств на воєнних припадало тільки 14.

Дуже багато самоубивств траплялось серед проституток (за 7 міс—65 випадків). Коли порівняти цю цифру з загальним числом проституток в Петербурзі, то процент вийде більше, ніж колосальний. Цікаво одно з'являється і тут—число самоубивств за воєнні і літні місяці, як раз тоді, коли страшенно збільшується число самоубивств серед молоді і особливо дівчат, серед жриць Венери вдвоє спадає: з 12-ти змих падає до 6-ти—7 воєнних і літніх.

Од проституток не відстає й студентство. За 7 місяців преса зареєструвала більше 32 (33—35) самоубивств серед курсіток і студентів. Тут крива лівія цілком нормально підіймається. За зими місяці часом до 7—8, підскакує здорово в апрілі і падає до нуля літом.

Колосальний процент дають також кравчики, швейки та наймички. Для цих крива лівія майже що-місяця не опускається нижче 30-ти.

Літератори, художники, купці, за цей період дали по 1 самовбивству. А чиновники—3 самовбивства. Найщасливішою професією, як і по статистиці смертності, було духовенство. Не вважаючи на свою велику численність в Петербурзі, самовбивців серед нього майже не буває.

І за минулий період трапилось тільки одно—отруївся дячок з перепю.

Надивичайно цікавий матеріал дають всякі способи, якими люде заповодять собі смерть. Статистика мало цікавиться цим боком питання. Во убогь в які-небудь рямки способи людського „самозгубства“, ще й досі ніяк не владється.

З технічного, а медичного і з всіляких інших поглядів вважається за найлегше—вшання. Без муки, без

Втопилось—159, з них 29 жінок.

Всі ж інші заподаляли собі смерть іншими способами—кидались під трамвай, під поїзд залізничі, скакали з високих місць. Бували і такі, що опшарували себе окропом, в надії зараза же змерти. Один заколовся цыганкою. Адміністративно арештований політичний скоротив собі віку тим, що проковтнув одну золоту і скілька срібних монет. Бували випадки і „самосожитанія“—обливались карсином, а потім підпалювали себе і згорали живцем!.

Скільки муки в серці мусять накинати у людини, скільки невдаст до життя і людей треба таїть в серці, щоб заподайти собі таку страшну смерть—живцем згоріти, або в казані зваритись!.

Соціологи не раз спинались на цим страшнім з'явннці, що примушує людей позбавляти себе того, що є найдорожчого, найціннішого у людини—життя. Довго думали, що величезна більшість самовбивств—божевілля і чванять собі смерть під впливом божевілля.

Але новіша психіатрія ясно довела, що величезна більшість і навіть трохи не всі самоубутва чиняться „въ ядравомъ умѣ и твердой памяти“. Не має значіння великого і племенна спадщина, як перше думали. Во в Скандінавських країнах не попадались бє тоді такі цифри: в Норвегії на 1 м. жит. припадає—65 самовб., в Швеції—125, в Данії—251.

Частину самовбивств можна і пробує пояснити економічними причинами в життє країни. Але й з цього нічого не виходить. Во виявляється, що число самовбивств збільшується не тільки підчас тяжких економічних кризисів, але й підчас високого підйому економічного добробуту народа. Крах величезного французького банку Бонта викликав не менше самовбивств у Франції, ніж п'ятимільарда французька контрбюція в об'єдваній Германії. А таких прикладів є—скільки хочете!.

Так само і великі революції та політичні катаклізи. В одних випадках вони збільшували число самоубивств, в других, але цілком аналогічних пеоцим, зменшували. Зараз печать пробує пояснити петербурзьку та й російську взагалі помешть самовбивств крахом 1905—1906 років. Можливо, що в цьому є доля правди. Але не все правда. Во після економічного краху країна трохи оправилась вже. По нашій статистиці тільки в 194 самовбивствах (185 муж. і 59 ж.) удалось висвітлити, що причиною самовбивств було безробіття. В 137 случаях—спротивившись хронічний алкогольізм. Над всіми ж іншими мусимо поставити знак запитання. Бо такі заявля, як „отъ веселой жизни“ (здебільшого у проституток), „отъ любви“—трапляються рідко. Більшість зовсім мовчки покидає життя або лише лаконічний заповіть—„въ смерти моеї никого не вините“.

Єсть один закон в соціології, котрий на нашу думку, обіймає всю групу причин теперішньої епідемії—це той закон, котрий каже, що громадський організм переживає тепер період хронічного хорування і що причиною цієї слабости треба шукати в невоєнності сучасної цивілізації.

Зараз боротьба за життя потребує такого величезного напруження розумових і фізичних сил, що люде слабовки не видержуть і гинуть або помалу од злиднів, од всіляких хвороб, або раптом кидаються. Жінки і діти беруть не уважу участь в цій боротьбі і менше од неї гинуть. По великих містах і більш культурних країнах, де та боротьба жваво кишеть,

Театр б. Т-ва Грамотности.
Дирекція М. САДОВСЬКОГО.

Сьогодні, 12-го янв., в 11 год. на 4 д. Гагаріна пер. Пальнінського. В антрактах виставлено буде:
1) НАТАЛІА ПОЛТАВКА 2) МУЖИРОШНИК. АБО САТІАНА У БОЦЦІ. Початок о 8 г. веч. Ціна місця значайна.

Театр „СОЛОВЦОВ“
Дирекція І. Є. ДУВАН-ТОРЦОВА.

Сьогодні, 12-го янв., в 11 год. на 5 д. з прол. і епілог. Іса нова раз вона пієса Л. Андреева: „АНАТЕМА“, обстановка і декорації. Пієса постає Н. С. Саввином. Поч. о 8 г. веч. Ціна звичайні. Книжки продаються. Роджа, 13-го, у 2-й раз „АПОШІЯНА ДІВІСТРАТА“, на 3 д. та „ГРАФІНІ ЮЛІА“, на 2 д. Четв., 14-го, для лиц. гал. „Кієвські Вєсти“, ціна зменш., в 3-й раз „СЛѢДСТВІЕ“, на 2 д. 2) „ОСВОБОЖДЕННІЕ РАБІИ“, ком. на 3 д. В п'ят., 15-го янв., бенефіс А. В. Токаревої; в 1-й раз „ПУТАНЦА“, пієса Юр. Бєзакієва, 2) в 1-й раз—„БРАНЦА ЛЮЗІНА“, ком. на 3 д. В нед. ранком по зн. зменш., ціл. в 25-й раз з повн. нов. обст. „АЛБА“, на 7 к., „ВЪМАЯ ЖЕНА“, ком. на 2 д. Понед., 18-го, заг. дост. вист. в 3-й раз „НОВИЙ МІРЬ“, на 6 карт. Гот. до вист. ЧЕХОВСЬКА ВИСТАВА (50 ліття народження). „ДѢЯТЕЛЬНИМ ПАРИЖЬ“, ком. „РАМПА“, пієса Ротшільда.

Городський театр.
Дирекція С. В. БРИКІНА.

Сьогодні, 12-го янв., в 11 год. на 4 д. Бер. уч. п-ве: Гуліца, Бєлізька, Пушеч. пієсов, Шенкарева, Лєліна, Парєцька, Оршєвєц, Сєлявін, Платонов, Глазков, Максимов, Боссе, Тіхонюв, Внуковский, Лєтєвський, Гаврилов, Дієнєнко, Ковалєвський. Початок о 7/7, год. веч. Завтра, 13-го, „СІБІУРОМІА“. Четв., 14-го, „ВАЛЬМІРІА“ (1-й день Кольца Нібелунговь). П'ят., 15-го, „ТАНГЕІЗЕРЬ“. Суб., 16-го, 1) „ТРАВІАТА“, 2) Балетний дєртімент.
Гот. до вистави в 1-й раз у Києві „ЗІГФРІДЬ“ (2-й день Кольца Нібелунговь) музиц. др. на 3 акт. Р. Вагнера.
Книжки на всі вистави продаються в касі театру щодня від 10 годін ранку до 2-х дия та од 5 г. до кінця вистави.

В Одєсі друкується і незабаром має вийти повість М. Гоголя
„Тарас Бульба“
в перекладі на укр. мову М. Уманця.
Продається буде по всіх українських книгарнях.
10-1286-8

у ХАРЬКОВІ передплатувати „Раду“ на таких-же умовах, як і в конторі газети, можна у власного агента В. Чепєляньського, Пєтєцькьськ. Бульв. № 7, а також в „Українській Книгарні“, Риб. нає № 25.

Герцен і українство.

До 40-х роковин од дня смерті Герцена 9/21 янв. 1870 року помер Олександр Герцен.

Нема, певне, в Росії інтелігентної людини, яка б не чула цього імення. З далеких країв, з чужої чужини вільно і голосно лунав коліс по цїлій Росії його „Колоколь“ і кликав живих людей „Vivos Vocet!“ на працю для щастя-доль народу. „Сь того берега“ не переставав Герцен доводити потребу визволення кріпаків кочне з землею, потребу вільного розвитку державних установ та велику вагу вільного слова. Великий публіцист і художник не абиякий, Герцен був і першим справжнім соціалістом на російському ґрунті; він перший закреслював програму того теоретичного соціалізму, який потім так пишню розвив у творах Михайловського та його учеників. І в історії російської думки імя Герцена, сміливо можна сказати, невмирує, як теоретика, як учителя і духового керманяча цілих поколінь.

Незабутне теж імя його і в історії російсько-українських стосунків. Виховавшись на федералістичних ієях Прудона, Герцен приклав їх і до становища та національних потреб українського народу. „Глубоко ненавидя всякую централизацию,—писав він у своїх знаменитих статях „Россия и Польша“—я убєдєнєн, что сопеленная федерация дають средю государственну несравненно болѣе широкую, чѣмъ раздробленіе одного рода на отдѣльные части“. І ввесь час, поки перо було в руках, Герцен борюва проти поневолення однією нацією другої. З числа рівноправних народів Герцен не тільки, як де-хто інший, не виключав українців, а навіть давав їм визначну ролю в російсько-польських стосунках. „Разв'яжемь-те їмь (українцям) руки,—обертается він до поляків,—разв'яжемь-те їмь язвѣк, пусть рѣчь ихъ будетъ совершенно свободна и тогда пусть они скажутъ свое слово“. Разом з тим один із перших Герцен повстав проти репресій над українством і ніхто зліше од його не висмирав „адміністративныя вмѣшательства въ букварь, министерство грамматики, департаментъ спривеній“. З цього погляду йому зневажена була всяка примусова регламентація мови в школі, в суді та інших публічних установах і він обстоював те, що со-

На складі зосталось не багато примірн. одривного ілюстрованого

Календаря „ЧАС“

на рік 1910-й

В календарі „ЧАС“ уміщено, окрім всіх календарних відомостей, силу всякого літературного, історичного і гумористичного матеріалу.

МАТЕРІАЛ ЦЕЙ ЦІЛКОМ НОВИЙ.

Ціна календаря „Час“—на звичайній спинці 50 к.
„на крашій“ 75 к.

Замовляти і купувати календар „Час“ можна на складі видавництва та по крашій книгарнях на Україні:
У Києві—в Книгарні б. „Києвської Старини“, (Бєзаківська, 8); Л. Іздебського (Хрещатик, 29); Є. Череповського (Фундуєвська, 4); В. Полтаві у Г. Маркєвичка. В Житомирі у Г. Сєвєрського. В Хєрсоні—у Кієвску „Початок“. В Катєрінославі—у Лозинської, і т. д. Хто випускє зараз 10 примірників, з Клада Видавництва—Київ, Вєл. Воєводицька, 28, книг. „Л.-Н. Вістника“, той не платить на пересилку. 00-1125-1

Перше взаємне товариство Страхування життя
Взаємнотє товариства забезпечує найменшє вкладки і найбільшє користні умови страхування. Страхування загальнопріступне. Приймається страхування капіталу од 100 карб. і виплачуються премії щомісяця.
Залисуванія в дійсні члені товариства з метою забезпечити себє, себе на старість і капіталу для дітей—приймається в Управлінні Київського округа товариства.
Прорізна № 12, телеф. 1895. гд.-643-51

У Полтаві передплатувати „Раду“ на таких-же умовах, як і в конторі газети, а також купувати в роздріб—можна в книгарні П. МАРКЄВИЧА, Бульв. Котляревського.

Захист для М. М. Кац та П. Л. Екстус цього породіє П. П. Мусієвського, 10 на уг. Бассєєвої і Крутого спуска № 1/9, кв. 5, тел. 1587. Прийом вагітні і пород. у всяку годину. 10-1323-2

вона і більше жертв потребує. Так само і підчас раптового підйому народного добробуту або раптового його занепаду.

З цього погляду цілком ароматні будуть для нас і ті зігнані кривої самобівств, про котрі рік раніш у нас буда. Височінь II у проститутку і студентів, котрим життя надвичайно дороге дається, і підпад на дітях і старих. Величезна більшість самобівств—люде не інтелігентні—селяне, міщане, що прибувають з сел на заробітки в довірлих літах і або зовсім до старості глибоко не доживають, або йдуть на старість умірати в села, під рідну стріху.

4. I. 10. В. П.

3 газет та журналів.

«Вісти Європи» (яв. книжка), оглядаючи російське життя за минулий місяць, присвячує, між іншим, чимало уваги і «знаменитій» антиукраїнській промові Шувальова в Думі. Поставивши поруч націоналістам-внородцям Грінгмутом та Крушевим чисте ім'я Н. Х. Бунге, Шувальов взяв гріх на душу, бо Бунге ніколи не належав до типу «націоналістів» подібних Грінгмуту та Крушевимам. Своєю діяльністю Бунге навіть викликав до себе ненависть Каткова і не без допомоги Моск. В'єдом. позбувся посади міністра фінансів. Особа Бунге доводиться зовсім не те, чого бажалося Шувальову. Вона показує, що й бунші не православної віри й внородцем, можна працювати на користь руського народу...

Наприкінці своєї мови деп. Шувальов забавляв зробити неможливе: поставити поруч «прекрасне переклад українського нарвіччя, чудним образом» которого дасть Шевченко, і «отрицання всяких трудностей в повиманні цього нарвіччя, а сліддательство і всякої надобности вь каком-либо особом оградженні его прав на суд». Як би українська мова в такій мірі була б «схожа з російською мовою, то нарядч ч могла б вона утворити багату літературу, прославити імена Шевченка та його наступників. Кому доводилося читати уривки з поем великого українського поета, без попереднього знайомства з його мовою, той знає, що ароматні до людю їх зміст зовсім не легко. Ще тяжче, звичайно, ароматні живу мову. Ось через це далеко не зайвим було б забезпечити українцям право звертатися до місцевого суду чи на письмі чи на словах місцевою мовою—і тим самим знання цієї мови причудити до тих вимог, яким повинні відповідати місцеві судді.

ПО РОСІІ.

— Про одпочинок торговельних служущих. Соц.-демократична фракція Державної Думи збирається вводити таку поправку до законопроекту про нормальний одпочинок служущих в торговельних інституціях. Вони стоять за те, щоб встановити 8-годинний робочий день. При двох змінах можна завести і 16-годинний день в мясних крамницях, в музеях, в банях і т. ин. При трьох змінах робота може тягтися цілу добу: в аптеках, залізничних буфетах і т. ин. Робочий день в році повинно бути не більше 300. Обов'язково замість повинні давати місячний одпочинок раз на рік з виплатою жалування. Тих, що не мають ще 16 літ не слід приймати на службу. Для підлітків од 16 до 18 літ робочий день повинен бути не більше 6 годин. Іх, як і живок, не слід пускати на ночну роботу.

Лихо.

Оповідання Надії Нибальвич.
Далі *)

Маня вернула до дому замислена і невдоволена. Мовчки розглядалася, мовчки стала ходити по хаті.

— Що з тобою?—нарешті спитала сестра.

Маня нічого не відповіла, а ще мовчки трохи покочившись зупинилась перед нею і сказала нещасним голосом, який, однак, зараз міг стати упертим і сердитим.

— Слухай, Галю, мені треба зробити сукуно.

— Аде же в тебе є.

— Ну, звичайно, не гола жоху! Але мені треба легшу...

— Нема у нас грошей.

— Можна б економію зробити.

— Яку, наприклад?

— Буду їсти менше.

— Ти їси і так стільки, щоб тільки не руйнувати здоров'я. Властиво б треба більш. Ну, а вже менше ніяк неможна.

— Слухай, Галю, це не так вже важно. Ти сама не живеш і другим не даєш. Правду каже Задонський, що у людини кола і є обов'язки, так це перед собою. Стримувати свої бажання, свої потреби для дрібнани.

— Не кажи з чужих слів, не думаючи, куди ти прикладаєш. По моему бажання мати модну сукуно не є одно з великих бажань, а здоров'я не дрібничка та коли б я мала зайві гроші, то послала б їх Тетянової, що бідує та ще й з дитиною. Он сьогодні є від неї лист... Пошлю десять франків, а більше не можу.

— Значить гроші такі є! Слухай, я не згожуюся із тобою, що все треба оддавати другим. А собі? Хай кожний живе для себе. Та й не можем

бому. Для вирішення непорозуміння проміж робітниками та господарями слід завести окремий суд з представників од господарів та служущих.

— Повернув назад. «Рус. Сл.» оповідає про цікаве «діло», що виникло в Феодосії з приводу портретів Л. М. Толстого і І. С. Тургенева. Діло таке: земська управа постановила була, щоб по всіх земських школах обов'язково було висішено портрети двох великих письменників Л. М. Толстого та І. С. Тургенева. Як би хто хотів заборонити це, то про це треба довести до суду. Цю постанову управа подала на затвердження таврійському губернаторові. Цей затвердив постанову і вона ввійшла в силу. Тепер же губернатор сповістив земську управу, що він послав прохання в Державний Сенат, щоб той однівив затвержену раніше ним (губернатором) постанову земської управи про висішування портретів Толстого та Тургенева по земських школах.

— Доля редакторів. В одиначній виборській тормі, як повідомляє «У. Р.», ослаб на божевілья бувший редактор газети «Русь» М. М. Крамолей, що одбував там кару за літературні справи. Окружний суд присудив редактору газети «Річч» Ількіна, за змінену ним кореспонденцію з Иркутська про маневри війська, до арешту на два місяці. Того ж редактора, по другій справі, присуджено до 100 карб. штрафу та на два місяці арешту при пошлі.

— Про права коме цінних інститутів. Питання про те, щоб вищим комерційним інститутам Московському та Київському, дано було права вищих шкіл, рішено розбити на дві частини. Окремо будуть проводити через думу питання про Московський інститут і окремо про Київський. В першу чергу піде Московський інститут. Законопроект про те, щоб йому дали права вищих шкіл буде внесено в Державну Думу до великої перерви, і буде вжито всіх заходів, щоб проект пройшов до літніх виїздів. Такий же законопроект про Київський комерційний інститут внесено буде в-осеня. (Рус. В'єд.)

— Як у нас витрачають гроші. «М. В'єст.» оповідає цікаву історію про те, як у нас витрачають казенні гроші. Тепер заведи такі правила, що голову іспитної комісії в університеті буде призначати міністерство з професорів другого університету. От, оповідає газета, в томському університеті закінчила свою працю іспитна комісія на юридичному факультеті. Держало екзамені всього два студенти. А голову комісії прислало міністерство з казанського університету. Відатки на подорож зроблено в 4 тисячі карбованців. Таким чином, виходить, що дякуючи такому порядку, кожен студент, що держав екзамен, обійшовся міністерству в дві тисячі карбованців.

— Льготний проїзд учнів. Комісія, з директорів і родичів шкіл, що працює при петербурзькому учебному округі, висловила за те, щоб учням дали більшу льоту на проїзд по залізницях. Теперішню льоту в карбованець вони признали дуже малою, надто при побільшеному тарифові. Комісія стоїть на тому, щоб учням дали право їздити в третьому класі з білетами четвертого. (У. Р.)

— Прогвор про переді. Селяне села Касплі, Смоленської губернії, в числі 59 господарів, постановили передіяти свою землю так, щоб кожному прийшлася ширша смужка землі, ніж це було до цієї пори. Прогвор цей вийняк через те, що раніш у них були такі вузьенькі смужки, що не було

де обернути коней, коли господарь орав свою ниву: завше приходилося глотити сусідську ниву. До цього прогвору не прилучилося 10 господарів багатих. Ці постарілися вести свою надільну землю у власності. Відноста села Касплі неприхильно ставиться до виселення на хуторі: дуже мало землі у них. Ще літом ці селяне постановили бо-о поділити землю громадську, але прогвором того начальство не затвердило. Тепер вони рішили багатих відокремити, а самим обробляти землю громадскою. (Г. П.)

— Як вивують підбрехачів. Газета «Ст. Влад.» оповідає, що в іваново-возенській двохкласовій школі вивують такі правила для учнів: 1) Будь покійний до старших, одчияний їм двері, подавай шапку, стілець і т. и., вставай в свого місця і уступай старшому; не протягай перший руки, коли здоровкаєшся з старшим, не вмішуйся в розмову старших, не перебивай, не забувай завше говорити: «пожалуйста», «спасибо». 2) Уникай поганих слів. 3) Старайся прислужитись. Рецепт не новий. В Грібовдольському «Горе оть ума» не трудно найти такі ж правила, каже газета.

— 25 ліття казавської печати. В Ставрополі, в присутності представників адміністрації, депутатів, громадських діячів одбувся бучний банкет з приводу 25-ліття цівично-казавської печаті. Найстаршим журналістом являється там адвокат Євсеев, що 23 роки видавав «Съверний Кавказъ». — Забастовка. На римарському заводі «союзника» Леснікова в Вятці в-третьє забастували робітники. Причина забастовки—пониження заробітної платні. На завод викликали отражників. Забастовка йде мирно. (У. Р.)

— Селянська Драма. В лісі тудльського пана, відомого артиста Д. Фігнера, біля Тули виникла недавно кривава подія. Вночі в ліс явилось кілька селян з сусідніх сел і почали рубати дерево. Вислідивши це, лісовий сторож повідомив управителя мастрку. Той, вийшши людей, прийхав в ліс. Скохтієсь до купці скомадував управитель селянам. Ті не послухалися, а один замахнувся на сторожа сокирою. В цей мент сторож вдарив селянина книжалом і селянин впає мертвий. Разом з ним в селяни почали стріляти з ружандь. Двох селян поранено так, що вони тут же полягли. Інші втекли. Ранених доставили в губернську земську лікарню. Почалося слідство. (Рус. Сл.)

— Нова шлюбна газета. «Ю. В.» переклаує, що в Сімферополі дівчата зацїли до нового способу шукати собі женихів. Так, ранком, один хлопцев найшов на Губернській вулиці на одному дереві фотографичну картку молодій дівчини. Картку було прибито і під нею був напис: «хто першим найде по картку, той буде моім женихом. Носаг 8000 карбованців. Адреса: до востребования «А. М.». Зверху картки великими літерами написано: «Ганна».

У ПОЛЬЩІ.

— Присяга російською мовою. Губернатори Царства Польського одержали повідомлення з міністерства внутрішніх справ, що католицькі ксьондзи одмовляються приймати присягу російською мовою од тих осіб, що йдуть на військову службу. Коли власті місцеві запитали католицьке духовенство про це, то воно одповіло, що часто-густо бувають випадки, коли ті, що приходять до присяги, вимагають присяги рідною мовою. Представники адміністрації, які бувають при цьому, вимагають, щоб присягу повторили і

російською мовою, але, через те, що така вимога протиречить каноничним правилам, ксьондзи одмовляються виконувати цю вимогу. (У. Р.)

Справа Петрова-Воскресенського.

9-го января в Петропавловській кріпості на засіданні военно-окружного суду розглядалася справа про вибух на Астраханській вулиці. Обвинувачувач товариш прокурора Ільїн, бувший юрисконсульт карних отрядів Орлова в Надбалтійщині. Обороняли Петрова Зарудний, Кальмаювич і Мандельштам. Петрова обвинувачують в тому, що він увійшов в зоносани з начальником охрани Карповим, неправдою заманив його в свою квартиру, де і вбив. Друге обвинувачення в належності до гурта, який має на меті усунення існуючого устрою і виведення демократичної республіки. «Нов. Вр.» подає деякі подробиці, що виявились на слідстві в цій справі. На допиті Петров-Воскресенський дав тільки короткі відомости. Між іншим він признався, що належить до партії соц.-революціонерів і зробив вибух з метою вбити полковника Карпова. Винним себе він не визнає, бо це вбивство з точки погляду єсерів не єсть злочин. Слідство точно встановило, що електричний провід було проведено під канавою самим Петровим. Монтери хотіли справити давинки, але Петров сказав, що він сам це зробить. Карпов, прийшовши ввечері до Петрова, помітив, що давинки поповані і сказав про це Петрову, той одповів: «зараз закуємо», а потім я піду поправлят давинки». Агент Константинов, який грав ролю льокая, приготував закусу. Карпов сів до канави. Коли Петров хотів вийти в прийомну поправит давинки, Карпов сказав йому: «Міша, тільки скоріше, не барись там, а то я скоро піду». Петров вийшов і зараз же почувся вибух. Слідство ствержує, що в Петрова були співробітники. Двірник, що затримав Петрова, бачив візника, котрий дожидав Петрова і щеє під час вибуху. Візник з-губив кожухану куртку. Петров тікав без пальто, в одній фівській шапці. Його револювер був неваряжений. Карпов прийхав на своїй коняці і, лишивши її на другій вулиці, піл'хав на вайнятому візникові. Підчас тусу в гоштинниці найшли підкладку адської куртки, такої ж, в яку завернуто було динамит на Астраханській вулиці. Видно, що Петров хотів, вбивши Карпова, вярвати і себе. У Петрова найшла листи до Герасімова і другого видатного чиновника охрани, де він пише: «нам треба зібратися і обміркувати одну важку дуже справу». Думають, що Петров хотів варвати їх воєх.

**ПО УКРАЇНІ.
У КИЇВІ.**

— В українському клубі в середу, 13 января, на черговій літературній вечірці К. О. Вондаренкова прочитав реферата: «М. О. Максимович і його значення в українознавстві». Початок о 8 години увечері.

— М. Заньковецька в Київі. Пробуєає зараз у Київі славетна українська артистка Марія Заньковецька. Почуває вона себе дуже добре і в неділю, 10 января, одвідала Український Клуб.

— Трус і арешти. 9 января, а наказу київського охранный відділу, зроблено було трус у Мовши Фрідберга і Шльоми Барського (Кузнечна, 4); після тусу обох їх арештовано, а крім

того, забрано у них на перегляд лістування. Той ж таки ноці був трус у Д. Олянич (Гоголевська, 27).

— Четвертий архирей в Київі. Цими днями київська духовна консисторія одержала наказ з синода про те, що четвертим київським архиреем призначео еписарха київської лаври—Інаарія. Висвячувати його мають в другій половині бичужого місяця в Петербурзі і зватиметься він «епископомъ черкаскимъ».

— Обер-прокурор синода—Лун'янов має незабаром приїхати в Київ і обривіаувати консисторію. Окрім того, приїд обер-прокурора синода має відношення і до тих подій з церковного життя, які відбулися в Київі за останні роки.

— В київському военно-окружному суді вчора почали розглядати справу селя Хоменка, Саянка, Шарбаня, Турчина, Гарбашенка, Михайла і Юхима Петренків та Буселя, котрих позвавають до суду за напад на скабенську економію бр. Терепенків в Чернігівщині. Обороняють обвинувачених присяжні адвокати Я. С. Гольденвейзер, В. К. Калачевський і Ю. І. Лещ та помічники присяжн, адвок. І. М. Біллік і І. І. Скловський.

— Ленція Льва Шестова. 24 января, на користь убогих слухачок курсів А. В. Жекуліної, Л. В. Шестова прочитав лекцію: «Побѣда и поражение—жизнь и творчество Генриха Ибсена».

— В релігійно-філософському товаристві сьогодні на закритому засіданні (в київському зібранні—В. Волод., 45) прочитав Д. О. П. Прохаско доклад: «Слабая сторона вѣдѣнія чхристіанъ». Початок о 7 1/2 години ввечора.

— Заміна арешта. Київський губернатор змінив кару редакторів газети «Київські Вісти»: місяці карбованців штрафу замість двох місяців арешту.

— Сомнівності на кладовищі. 10-го января на Байковому—польському кладовищі знайдено тіло невідомої людини, коло якої лежала шклянка з карболовим квасом. Причина цього самобівства, як свідчать покійного лист, дуже тяжке життя.

— До прийому студентів в університет. Університетське управління в Київі не агожуються приймати зараз студентів, покликаючись на 117 статю уставу, де сказано, що студентів в університеті приймають тільки один раз на рік—від 15 юнія до 15 августя. Також переходить з одного університета до другого вільно студентам тільки дівчі на рік—від 20 дек.—5 янв., та з 15 юнія.—15 августя. Усі ті особи, що хочуть вступити до університету зараз, мусять звертатися про це з проханням до попечителя шляхньої округи.

— З Київщини. Мертве тіло в вагоні. «Од. Л.» сповіщає, що в вагоні 3-го класу, в поїзді № 8, що йшов з Одеси до Київя, під ставціою Казатия, пасажиром кинувся в око якийсь кошик, од якого йшов сморід. На ставці про це заявили жандармам. Кошика вивезли з вагона й одчинили його. Там був мішок, а в мішку дитина з переріваним горлом. Хто й коли поклав кошика в вагон, не знають.

— З Поділля. Сільсько-господарська виставка. 11 января сільсько-господарський гурток упорядкує в с. Кузьминцях, районоського повіту, сільсько-господарську виставку. На виставці 11 одділів: полеводства, скотарства, свиневодства, птахівництва, вичарства, садівництва, огородництва та одділи кустарай і машинний. Виставку зробили для селян переважно. За найкраще, що на виставці, дадуть нагороди грошима.

— А вчора буржуазну мораль це дуже вражає? З якої речі я буду платити? В перекладі це значить, що я мущу робити на когось і відкауватися від того, чого хочеться. Бо щоб платити, треба заробляти—робити. Окрім того завжди треба грошей на те, чого в кредит не візьмеш, дурний би я був, щоб платив там, де можна не платити!

— Мого буржуазну мораль це справедливе вражає.

— Це значить, що ви примуєте когось на вас робити, бо запевняєте мене винні тим, що самі живуть на заробіток.

— Хіба я винен, що мені доводиться жити у мізерних хатинах, а не у дукарських палатах та обідати не у першорядних ресторанах, а по вбогих столовах. Купую все необхідне і даю собі звязку прати звичайно не князем та мильйонерам.

— От через таких як ви і женуть звідусіль російських емігрантів...

— Уже ж я для цього не буду робити, як кому хочеться, не буду танцювати під чужу сопілку!

— Товаришу, давайте швидше гроші, а то заініююся. Я верну, як тільки мені припльоту. Я ж всіх з собою не брав, а лишив в одного знайомого, бо знаю свою вдачу: в тиждень би всі спустив. Чого ви мнетесь? Маєте гроші, а не хочете допомгти людині? Ех ви!

— Едекова рука полізала до кешені. Минуло тиждень зо два. Останні два Задонський не показувався. У Мані почало пекти на серці і хотілось зайти до парубка, та не знакувалася, щоб не познати його перед мешканцями отелю знайомством з такою убого убраною панною. Ходила тільки по улицах біля отелю, але його не бачила.

— Одного ввечора Воротиноський дістав від його листа; в яким той

ви, писала, хоч словаи поволи вже заливали очі й туманили все переді ними. Школа було Мані, шкода свого краю, шкода минулого... Хотілося сісти біля сестри, обняти її і самій плакати. Та Галю соромилася показувати кому б там не було свої жалі та словаи і вона не вміла вимовляти ні жалісливих, ні ласкавих слів, хоч би жаль розривав її серце.

За словами не можна було писати і, тихенько підвівшись, вона вийшла й спустилася у сад. Ці прямо врявила чудова весняна ніч. Все небо покривали легенькі та тоненькі хмаринки, крізь які світив невидимий місяць. Від дерева падала тівь невимовно вільна та гурна. Накрапав теплий, ласкавий дощик, пахло землею і цвітом. У всій природі було стільки думливого тихого смутку, все здавалося таким живим, чулим та жалісливим, що хотілося притутитися липцем до м'якого, ласкавого віття і плакати від великого невмірно великого, невідомого жалю за тим, що минуло. Було шкода митного, як буває шкода кожного померлого і як про померлу людину, пригадується найкраще та найбільше, так а минулого агадувалися найчистіші, найвищі хвилини.

— А відчиніти—почувся на рундуку голос Задонського.

Чуть було, як Воротиноський спустився і одчинив.

— Вибачайте, що я так пізно, та он в чім річ... Але ходім краще у садок.

— Парубки пішли по стежці як раз до того осолу, де сиділа Галю.

— Ви, Ганно Андрієвну, у садку! Що ви тут робите? Невже ви любите природу?—здивувався Задонський.

— Хіба вже Ганні Андрієвній неможна і любовати природою?—трохи обравився за товаришку ес-дек.

— Чому неможна, звичайно можна!

Вбито городового. Увечері, 1-го январа, в Вінціці побилися на майдані крामарі. Розбороняти їх узялися городові. І от один з забіяк, як пише "Под.", стрільняв з револьвера та й убив на місці одного городового, а другого тяжко поранив.

3 Чернігівщині. Нещастя. У Чернігові роблять новий міст через Десну. І от 7 январа частина мосту, як сповіщає "Р. Сл.", завалилася й завадила робочого Уряду. Зо двадцять інших робочих вирятувалось. Злегенька ранено інженера, що доглядав за роботою. Робиться слідство.

Гроби. Оце недавно в м-ку Семеновці, новозибківського повіту, скоїлось таке. До тамтешнього крामаря Аропа Слудкіна зайшов селянин Ярема. Слудкін тоді саме обідав. Селянин ухопив ножа, що лежав на столі, і всадив Слудкіну в леве. Той уяв додому, а Ярема ввійняв у його з кишені 35 карб. і втік. Поліція арештувала грабителя.

3 Полтавщині. В духовній семінарії. 9 январа, як переказує "П. Г.", по різдвяних святах, в полтавській духовній семінарії розпочалась знов наука. З сивоуду прийшов наказ прийняти до семінарії, як і правління семінарське ухвалило, 62 семінаристи 1-го класу, а серед виключених за минулий заколот. Вчити їх будуть до юнія місяця, а екзамен їм будуть в августі.

Після арешту Сухотина. Цими днями в Полтаві, як відомо вже, арештували вдець адвоката Л. Сухотина, в його на квартирі. Сухотина вивають за злочинства в справах шлюбної розлуки, як він провадив. Сухотина сидить в тюрмі. Цей арешт заволокоїв не тільки полтавців, а ще й жителів інших місцевостей, бо Л. Сухотин брався за шлюбні розлуки людей, що живуть по багатьох місцях російської держави. Чимало клієнтів Сухотина поприїжджали до Полтави розпитатись про свої діла, а інші питаються через своїх знайомих. Арештовано Сухотина несподівано ні для його самого, ні для знайомих його. Самим останніми днями він узявся за скілька нових діл. Був він членом скількох благодійних товариств полтавських і вважався за відомих громадським діячем. Практикував дуже велику.

Українська одяга. 7-го январа поїхала з Лубень до Петербургу посередниця між кустарями й потребителями кустарних виробів д-ка Лосієвська. "П. Г." пише, що д-ка Лосієвська поехала до Петербургу замовляти Царем полтавським кустарям роботу, підчас пробування його Величності в Полтаві. Окрім замовлених російсько вишитих шовком пальта та сувні українського гатунку, д-ка Лосієвська поехала, як дарунко, мужьськко й женськко сорочки українськко.

Студентська вечірка. В Кремензупі 4 январа відбулася в народній аудиторії студентська вечірка. На вечірці було сила людей. Виступав на вечірці славетний український артист П. К. Сакаганський. Збору було до 2000 карб.

Тамничка смерть. В Золотоноші нагль у смертю померло подружжя Фінкельштейнів. Оце недавно єврейка Хавон, яка носила їм усіх харчові продукти, побачила, що чогось дуже довго в Фінкельштейнів зачяненні виковниці. Хавон, як переказують "К. В.", увійшла незамкненими дверима до хати й застала там на канапі, вже задубіле тіло Рейзи Фінкельштейн, а коло неї долі лежав, обпершись головою об канапу, її чоловік, неживий. На столі стояло дві шклянки з чьм та лежала газета. На Фінкельштейнній було пенсне, в якому він тільки

тоді був, як що читав. Видко по всьому, що смерть застала обох нагло, як вони мирно сиділи обох в хаті. Мабуть померли вони од чаду, бо в хаті стояв важкий дух. А може хто подушив Фінкельштейнів, щоб ограбити.

На пам'ятник Шевченкові. Чергове дохвицьке повітове зібрання асигнувало 100 карб. на пам'ятник Шевченкові в Київі.

3 Харківщині. Агрономи на селі. Харківському "Утру" пишуть з Товчанська, що читання й розмови агрономів по селах про сільське господарство дуже цікавлять людей. По селянах видко, що вони хотять поставити своє хазяйство справді так, як навчають їх агрономи.

Справа скопців. До харківського окружного суду поступило діло 142 чоловіка скопців. Їх вивають за те, що належали до секти скопців і, в фанатизмі оскопили себе, мали "общевіє" між собою, впоряжали "раднія". Усі обвинувачені живуть на Харківщині. Мало не всі сидять зараз по острогах, а інші на волі під доглядом поліції. Вік їх такий: од 14 до 85 років. На суд виклинуть експертами: члена Державної Думи протієра Вудкевича, херсонського місьонера Кальнева та скілько лікарів. Свідків буде 85. Суд одбудеться мабуть аж у маі. Обвинувачує, як пише "Ут.", прокурор Палкін і товариш прокурора Громов. Обороняють: Девісов, Любичкий, Спаский та інші адвокати.

3 Катеринославщині. Забастовка в "Юноні Зарі". Московське "Р. Ут." пише, що до Москви приїхав управитель друкарні газета "Юнона Заря" наймати наборщиків. Але катеринославські наборщики сповістили московських, щоб вони не ставали на службу в цій друкарні.

На шахтах. На Государево-Байрацьких копальнях зямидо водою шахту. 500 робочих витягли з шахти, а 16 коней погинуло.

3 Херсонщині. Весна. З Херсону пишуть, що там 7 январа настала весна в до пору погоди. Тепло, як весною. 8—10 градусів по Реомюру. Крига з Дніпра пішла. Почали ходити параходів.

Українці на Буковині.

Про газету "Буковина". У нас вже загаломалося, що 31 декабра року 1909 перестала виходити в Чернівцях "Буковина"—єдина газета на всю буковинську Україну. Де-які цікаві пояснення до цієї сумної події подає кореспондент "Руслана". "Газета "Буковина" (орган поступової партії), що виходила рівно 25 років, перестала в новому році виходити. Партійна рада повідомляє, правда, в останнім числі "Буковини", що це обговорювати мають питання про те, чи видавати її далі, чи ві, але нема надії, щоб газета воскресла. Воскресити її можна б тільки грошми, а не самою доброю волею, а партійна рада грошей не зможе дати і тільки справити "Буковині" похорон. Таким чином, "йшла з світа" газета, з котрою тісно був зв'язаний розвій Буковини за останні 25 років. Спершу виходила вона тільки що-два тижні, потім частіше, в р.р. 1896 і 1897 була щоденником, потім знову появлялася три рази на тиждень, а останнього року щодня. Видавати хоч би таку маленьку щоденну газету в краю, де українських громад рахується всього 152, а інтелігенція дуже "мізерна", діло дуже неприємне і з матеріального боку може давати тільки великі втрати. Ці втрати були причиною занепаду "Буковини". Ті буковинці, що працювали коло цієї газети від початку

ку і переживали разом з нею і лиху і добру годину, відчують сильно цю втрату. Але про загал буковинської інтелігенції не знають, що в цім випадку й думати, бо вона і сама звикла і привичайчій її за газету не платити, через те вона буде хіба нарікати на те, що нема "дурнички", а діла замовить собі якусь єврейську газету і за неї, розуміється, буде акуратно платити. З цього погляду на буковинську інтелігенцію можна без сумніву нарікати, і за непад "Буковини"—це тільки свідоктв духовного убозства її. Хоч би як потішати себе, все таки виходить яєво, що на Буковині нема тепер політичної газети для інтелігенції, і буковинські політики махнули на учителів і ин. руки, мовляв: "обійдемося без таких; волимо з мужиками почитати"... Для селян, справді, прочав недавно виходити тижневик "Народний Голос", досить багатий змістом і малюнками, та чи не треба буде й до нього докладати, це ще велике питання. Поки йна "Буковина" переживала різкі часи. З провінціальної газети вона у свій час виросла була в орган, що в Галичині був не без значіння; для молодого братія письменників вона цілими роками давала місце для проби сил; друкувала також часто твори і визначні письменників, не тільки буковинських, а діла Буковини була доволі роки єдиною українською лектурою. Та от і на газету, як і на чоловіка, приходить кінць і смерть, та коли б хоч природна, від старости, а то передчасна від... сухот грошевих".

Економічне життя України.

Волинський хміль. Волинські хмільводи скаржуться на дуже низький таможенный тариф, що істнує для ввозного закордонного хмелю. Цього хмелю до нас щороку привозиться, переважно з Германії, коло 30—40 тисяч пудів. Цей хміль іде на наші броварні тоді як ці самі броварні могли б переробити наш хміль, нічим не гірший від закордонного. Тепер на привозний закордонний хміль істнує мито в 3,50 карб. з пуду. Через рік відновляється російсько-германська умова на сільсько-сподарські продукти—от би тоді й збільшити мито. Тоді наше хмільництво безлічно могло б розвинути значно краще, ніж тепер.

Об'єднання хмільводів. Хмільводи Житомирського району, як відомо, вже об'єдналися у спеціальний "віділ" при Волинським одділі Імператорського товариства садівництва й огородництва. Тепер заходиться об'єднуватись і хмільводи Дубенського району. Як повідомляє "Ю.-З. В.", незабаром вони закладають своє окреме товариство й щороку вони будуть улаштувати в Дубні хмелеві ярмарки, на ярмарок житомирських.

Кооперативний рух. Духовенство й кооператив. Подільський Кооперативний Листок подає дуже цікаві відомості про участь духовенства в українським кооперативним рухів. "Єсть кооперативи,—пише Листок,—на чолі яких стали впливові, енергійні, чесні й сумлінні представники місцевого духовенства, й кооперативна справа йде успішно, знаходяться й потрібні помешкання, й члени, й навіть жетводавці на таку корисну справу. Подільське духовенство поставилось до кооперативної справи й до Кооперативного Листка дуже прихильно. Матеріали й звістки, що надсилаються в редакцію, свідчать про те, що духовенство хоче яко-мога служити цій громадській справі. Як що інші інтелігентні сили губерній так саме поставались до кооперативної справи, то не може бути сумніву в тім, що вона піде добрим шляхом". Наприкінці Листок наводить такий цікавий факт: губернский з'їзд представників кооперативних товариств у Катери-

нославі в двадцятих числах мая 1909 року дозволено було скликати селянської села Тернівки, павлоградського повіту, о. Гаврилови Лучинської.

Новое потребителське товариство відкрилось у присілку при станції Бровки, на Київщині.—Новое сільсько-сподарське товариство відкрилось 6 декабра в селі Медяни на Київщині.—Новое товариство божьвітства відкрилось 7 январа в селі Винцентівці, на Київщині. Фундаторами останнього товариства являється 22 місцевих пасічника, головним чином селяне.

ТЕЛЕГРАМИ

(та останні вісти з газет).

Діяльність уряду та адміністрації.

ПЕТЕРБУРГ, 11. В Минусінську адміністрація забороняє оддавати дітей на виховування засланням, а хто не послухається і оддасть, той мусить заплатити штраф.

Директором реформованого петербурзького телеграфного агентства призначено бывшего цензора драматичних творів Ламкерта.

Ревізія південно-західних залізниць. ПЕТЕРБУРГ, 11. "Барж. В'їд." пишуть, що незабаром одбудеться ревізія матеріальної служби південно-західних залізниць. До Києва незабаром праїде комісія і старший інспектор залізниць, Проскураков.

Арешти в Петербурзі. ПЕТЕРБУРГ, 11. Офіційно оповіщено про останні арешти в Петербурзі в звязку з 9 январа. Шостою учої заарештували соц.-демокр. комітет, нелегальне бюро професійних союзів і де-кілька активних робітників. Поліція забрала печатки комітету, його архів, гектограф, на якому друкувались відозви про 9 январа і чимало листів та цінних документів.

Виявлено, як каже офіційна повідомлення,—що частина заарештованих брала участь в проти-алкогольному в'їзді, який направив свою діяльність проти правительства.

Фінляндські справи. ГЕЛЬСІНГФОРС, 11. Айно-Мальберг улаштує в Англії читання лекцій про Фінляндію на такі теми: "Фінляндія", "Финны", "Финські жєнщины", "Борьба въ Фінляндіи за своя права".

З'їзд ветеринарів. МОСКВА, 11. Ветеринарний в'їзд ухвалив, щоб в боротьбі з чумою брали участь і місцеві самоуправління. Окрім цього, треба краще матеріально забезпечити ставовище лікарського персоналу в час чумних епідемій.

З'їзд вибрав комітет, щоб організувати участь російських ветеринарів на ітернаціональному конгресі, що одбудеться в 1914 р.

Розмова Л. М. Толстого з кореспондентом "Фигаро".

ПЕТЕРБУРГ, 11. Петербурзький кореспондент "Фигаро" Маршак пише в "Нов. Вр." про своє завітання до Яєвої Поляни.

Маршак каже, що Л. Н. Толстому не подобається сучасні письменники та художники.

Державну Думу вважає симпатичною інституцією, але нарікає на те, що вона мало працює. Ідея народного представництва, каже Л. Н.,—прагне своє свято.

Забора "Євреевъ" Чірікова. ПЕТЕРБУРГ, 11. Н. Р. сповіщає, що цензура заборонила виставу "Євреевъ" Чірікова на жаргоаі.

Справа Петрова. ПЕТЕРБУРГ, 11. Газети друкують нову в реїю в справі Петрова. Виявилось, що він не служив в охранию

одділі і динаміт принів на свою квартиру без відома Карпова. Петрова засуджено до смертної кари.

Нова комета. ВЛАДИВОСТОК, 11. 9 январа увечері було видно на небі нову комету. ГЕЛЬСІНГФОРС, 11. Нову комету було видно в Таммерфорсі, Вобораі і Вільманстронді. Хвіст комети в 10 градусів.

Комета Галея. ПІЗНО-ЧКОУ, 11. Учора після заходу сонця було видно на заході комету Галея.

Аероліт. ПЕТЕРБУРГ, 11. В Торні на дім упав великий аероліт, який важить п'ять пудів і аруймавав будівлю. Нещастя з людьми не було.

Крива подія. ПОЛТАВА, 11. В селі Великій Буромці стражники затримали ватагу палів. В перестрілці вбито двох палів і поранено стражника.

Всякі звістии. МОСКВА, 11. Адміністрація міуського парку позвалила посади робітників за те, що він узяв собі без дозволу на 5 коп. скипалару. Робітник про це довідався і зарівався. Становище його безнадійне. Після його смерти лишиться чимала сям'я без всякого матеріального забезпечення.

МОСКВА, 11. "Ут. Р." повідомляють а Катеринослава: відомий розбійник Семеновта утік з тюрми і поранив арештанта, що хотів його затримати.

ПЕТЕРБУРГ, 11. Іспанський романист Ол'єр переказав "Грозу" Островського на каталонську мову для вистави в Барселоні.

ПЕТЕРБУРГ, 11. На лекції Пурішкевича був Юсьевич-Красковський. Йому збрали на зібранні гроші.

ПЕТЕРБУРГ, 11. "Гражданниє" повідомляє, що в національний клуб по пропозиції Крупенського увійшло два вихрешених євреї.

САХАЛІН, 11. Третій день од п'яти до шести годин після півдня бувє видно на обрію яскраву комету хвостом вгору.

За кордоном. Пожежа в турецькому парламенті. МОСКВА, 11. "У. Р." повідомляють а Костянтінополі: тут уп'євнєй, що будинок парламенту підпалили реакціонери. По підозрінню заарештовано 150 чол.

Повстання в Н. Бухарі. НОВА ВУХАРА, 11. Мусульмане сувні перебувають з рижних околиць до Бухарі і домагаються, щоб було скіянуто а посади намістника єміра в Бухарі, шїтга Остаккула Кумбегу і настановлено на його місце сувіта Кааікальна. До Нової Бухарі надіслано військко. Учора увечері різня закінчилась. Убитих 100 чоловік. Тубольці обзобрюються рушницями Бердава і револьверами різних систем. Російські інституції в Старій Бухарі вартуютьсє караулами російського військка. З Самарканду послано до Бухарі роту стрільців, сотню козаків і чотири пулемети.

ТОКІО, 11. Японське правительство ухвалило одкрити Порт-Артур для іностранної торгівлі. Одна бухта признається для комерційних паракодів.

ПЕТЕРБУРГ, 11. У Відні одбуваютьсє шумні мітинги представників галицько-руської колонії. На мітингах виголощуютсє резолюції проти промови намістника Галиції Вобржинського на львівському єсемі. В резолюціях говорятьсє, що ця промова—виклик руської нації в Австрії.

подушку і заплющив очі. Його вигляд викликав жах і жаль.

Ес-дек дивився на його і думав, що робить. Потім згадав, що треба іти на роботу, сказав, схоплюючись: — Мені вараз треба іти в аптеку, як піду обідати, то побалакаю з своїми.

Задонський ворухнув рукою, але не розплющив очей і не обівався. Йому було дуже не добре.

За обідом Воротинський розказав про його. Галя і Микола Захарович були обурені, але разом вважали, що покинути без помічі його не можна. Маня теж подала голос за те, щоб помігти і через це чогось почувала себе героїнею. Але в глибині душі їй було шкода грошей, і думалося, що на їх би можна було справити хоч і дещевеняку, а все таки модну і гарненьку сукеньку.

Про те, щоб Задонський вернув коли гроші, ніхто не думав і не сподівався; само собою розуміється, що давали у вічну позннку. Але все таки одгоголосо постановою вараді була така, що гроші дати, але научені до свідом, порішшли не давати їх у руки Задонському, а заплатити за його хазайці.

Наприкінці Галя тільки зауважила: — От що турбує мене: оце ми вже другий раз даємо йому гроші, і дуже можливо, що не в останнє. Я певна, що коли йому пришлуть, він знову їх програє. Ми ж його не можемо завжди содержать на наш кошт, тим більш, що він і не хоче жити так, як ми, а один тратить стільки, скільки ми у чотирьох.

— Нічого тут і не видуемає,—обівався Микола Захарович. — Прийдеться втекти звідодля—серйозно зауважив ес-дек.

(Далі буде).

руку і хотів зникнути, але Воротинський вхопив його за рукав, крикнувши!

Я вас не пушу!

Йому адалося, що Задонський доведений до одчаю хворобою та безгрішшям надумав кинутись у море, або під поїзд.

— Пустіть! мені треба йти.

— Я вас проведу. Ви простудитесь!

— Е, що вже там боїтись простуди! Все одно прийдеться пропасти.

Це зовсім впевиливо еседека, що його підозріння правдиві. Він міцно вхопив Задонського під руку і силком потяг його до отелю.

— Одчепіться!—запротестував той.— Я не хочу до дому! Я там повішуєсь...

Там такий привадилий кілочок...

— Куди ви хотіли йти?

— Куди? в Казіно.

— В Казіно?

— В Казіно.

— Чого?

— Ну, чого туди ходять? Грати. У мене восталоє тільки двадцять франків і я в останнє хочу спитати фортуна. Коли йти, я мотузочок на шию і на гак... Вільш мені нічого не зоостається...

— Ви значить були дістали гроші?

— Ні це. Це восталиє від тіх, що ви мені дали.

— Ви не ааплатили хазайці?

— Ні. Вона мене не сьогодні—завтра вжене.

— Так ви й нічого не дали?

— Нічого.

— А де ж ви діли?

— Що ви справді робите допит, наче я повинен давати вам знати, куди я дівав мої гроші! Я їх програв.

Рука еседека безсило опустилаєсь, покинувши руку Задонського. Той цім скористувався.

— Побажайте мені фортуна. А коли вона мені не усміхнетьсє, то приходьте завтра зняти мене з гака.

прохав його зайти, бо він неждував. Зодравшись на п'ятий поверх еседек увійшов у маленьку хатинку, де біля дверей стелю можна було достати рукою, а біля мальовкого вікна, що було на долову від помосту—головою.

У куточку на ліжку лежав Задонський і Воротинського вразило його обличчя—жовте, сухе, з чорними ямаками під очима і на висках.

— Що а вами?—спитав він зворушений.

— Смерть наближається... Кров горлом так і лєє. А я лежу та дивлюсь на той кілочок ов там на стелі, чи не повиснетьсє мені.

— Оце вдумайте! Хіба не у вас у перше кров покауюється. Було ж вже не раз, таї нічого. Може я міг би вам стати як у пргоді!

— Могли б та мабуть іє схоцете. Я признаюся, що у мене ні савтіма нема, а за квартиру вже тидень не платено... Це значить, моя хазайка відложде який день та й викине мене... Ні, той кілочок мені придається!

— А вам хіба і досі грошей не прислали?

— Ох Боже мій! Так що ж а того! Ну, прислали частину, так її вже нема. П'ядесят, наприклад, у рулетку програв. Окрім того я тут познавийомився а однією гімвазисточкою єврейкою з Росії. Дочка якогось банкіра. Зовсім дівчинка, нема ще і шіснадцяти років, але вже свідомо бажає стати вільною істотою і виводитись від усіх звичайностей і заборони. Ну, я, натурально, розвиваю її і думаю, що коли звятисє серйозно, то а неї вийде щось дуже оригінальне. Уже мені трохи на коліва сіда, знаєте, знайомство в паночкою, та це й а банкірською дочкою щось коштує. Там квіток їй принесе, там ласощів... І прибрятись треба краще...

Задонський закашляв. Коли пере-

кашляв, він втомлено і безнадійно сказав:

— Та дурниця те все тепер. Треба умирати.

— Годі вам про смерть. Встанете через два, три дні.

— Тоді, як моя відьма вижене мене на вулицю. Хоч би були привайми 75 франків, щоб заплатити за минулий тидень і за цей що буде. А там може б мені справді покращало... Та мені ж пришлуть, я напишав.

Воротинському було шкода хворого. Він подумав і сказав:

— Піду до своїх, побалакаю. Може що видуемає.

— Ідіть — відказав Задонський і став кашляти кровью. Еседек накапав кнпель, дав йому вишити і коли він заспокоївсє, поспішив додому. Там усі порадившись, скинулись на потрібну суму, яку еседек зараз і одніс хворому, щоб той не турбувався і спав би ніч спокійно. У протязі кількох день еседек одвідував Задонського рано і вечер, але раз, коли йшов до його у вечері, то на головній улиці зобачив його самого. Той теж примтив Воротинського, але пірнув у юрбу, наче утікаючи.

— Постривайте!—кинувся еседек навздогін—чи ви не збожеволіли, що виходите та це й у вечері? Які ж ви страшні!

Справді Задонський був страшний. Лице його здавалося ще жовтіше ніж звичайно, глибокі зморшки чорніли біля уст, очей і носа, очі були блискучі і жаліть кровью, а кокетно заручені усяки над запеченими почорнілими устами робили його ще страшнішим, мов би хтось, знущуючись над мертвяком, весело закруктив йому вуся.

— Ідіть до дому, я вас проведу.

— Ні, я до дому не піду. Мені треба у инше місце. Вувайте здорові!

Задонський швиденько подав гарячу

Театр і музика.

Український театр.

Народний дім Т. ва Грамотности. Труппа М. К. Садовського.

„Бондарівна“. В неділю в українському театрі йшла „Бондарівна“.

„Бондарівна“. В неділю в українському театрі йшла „Бондарівна“.

„Бондарівна“. В неділю в українському театрі йшла „Бондарівна“.

„Бондарівна“. В неділю в українському театрі йшла „Бондарівна“.

„Бондарівна“. В неділю в українському театрі йшла „Бондарівна“.

„Бондарівна“. В неділю в українському театрі йшла „Бондарівна“.

„Бондарівна“. В неділю в українському театрі йшла „Бондарівна“.

Далі пройшли: „Вій“, „Запорожець за Дунаєм“, „Хатня революція“ (повен театр).

Лист до редакції.

В. Ш. п. Редакторе!

Не одмовте надрукувати цього листа у Вашій шановній газеті.

Підкомісія дитячих читань і роваг київської „Просвіти“ висловлює свою щирю подяку д-кам: Малковій, Іовас, Лерхе, Васильевій, а також Абрикосову, Чижевському і всім нашим особам, що своїми жертвами і своєю працею допомогли упорядкувати на Курнівці 30 декабря минулого 1909 року ялину для бідних дітей.

Голова підком. Н. Туровська.

Голова Товариства „Просвіта“ Л. Яновська.

ДОПИСИ.

(Об власних кореспонденціях).

С. ЛІСНИКИ, київського повіту. Страхові заходи. В с. Лісниках всі селяне страшенно обурені мізерною страховою оцінкою їхніх осель.

ВЯЗОВСЬКА ВОЛОСТЬ, черкаського повіту (на Київщині). Сільсько-господарське товариство. Тутешня згуртувалося 45 селян-урядців, щоб заснувати вязовське сільсько-господарське товариство.

КУРСЬК. Могилка П. Куліша. Тутешні українці все більш і більш клопочуться про охорону могили П. О. Куліша.

Іздателство „КАЗБЕКЪ“ Сергія Казарова.

Открыта подписка на 1910-й год на еженедельныя общеполитическія, экономическія и литературныя газеты „Кубанскій Край“.

про збереження його, то ми згубимо дуже цінну для кожного українця річ. А упродовж землі, що під могилою, вже тепер поділено селянами на те, кому де лежать після смерті: вони певні, що коли не буде останнього доглядача—Г. Барвінок,—то місце з могилою Куліша стане загальним гробовищем.

Листування редакції.

Херсон. Кондратиюк. Адреси литографічного журналу в Петербурзі не знаємо.

Відень. Дм. Собоуцькому та його товаришам. Коротеньку замітку „Україні в Відні“ передруковано в нас з „Руслана“—туди й радимо звернутися з своїм листом.

Петербургу. д-ру Грібніковій. Напишіть, в якому саме числі було надруковано шквалу для нас кореспонденцію, тоді ми подамо потрібні Вам відомости.

Мюнхен. Мх. Граковському. Ваше прохання ми переказали Шевченківському комітетові у Київі.

Вроцлав. Колесниченовій. Зміркуйте самі, чи порянку труппа може допустити в себе такі „вольности“, на які пустився актор, що грав „Півня“.

Д-р А. Териченка просить зайти до редакції.

Справочний одділ.

Календарні відомости. Вівторок, 12 января. Самч. Тапіані, св. Савви сербського, пр. Ей-праскі, м. Петра.

Редактор Д. Павловський. Видавець Є. Чиналенко.

Оповістки.

ЛАНЬ. СЕРГІЯ РОСТІНА.

ЛАНЬ. СЕРГІЯ РОСТІНА. Сергій Ростина єсть замітливий середство іщя вийде оцель бастро и успяшно.

Хлопець (18 р.) столяр, шукає якої-небудь роботи. Адр: Івот. бл. дівниц, А. Шлейченко. 3 1337-2

Чумарки українські гарно шию. За пошиття—не дорого. 3-1339-1

Сьогодні 1-й день! після інвентаря на 5 днів з 12-го по 16-те вивези Розпродажа

всього краму, що є у магазині в значному скидком 10%, 20%, 30%, 40%.

С.Петербургська фабрика білизни та галстуків Р. М. Тершмана, Прорізна, 2, тел. 282.

Ціни справодливі, продаж без торгу. Магазин відкрито з 10 г. ранку до 6-ти г. веч.

Іздателство „КАЗБЕКЪ“ Сергія Казарова.

Открыта подписка на 1910-й год на еженедельныя общеполитическія, экономическія и литературныя газеты „Кубанскій Край“.

Въ ЕКАТЕРИНОДАРѢ. ПОДПИСНАЯ ПЛАТА: на годъ 9 руб. на 6 мѣсѣцъ (съ 1 и 15 числа каж-дого мѣсяца и не да-ть конца года.)

Въ ВЛАДИКАВНАЗѢ. ПОДПИСНАЯ ПЛАТА: на годъ 7 руб. на 6 мѣсѣцъ (съ 1 и 15 числа каж-дого мѣсяца и не да-ть конца года.)

Разсрочка: при подпискѣ три руб., 1 апрѣля и 1 іюля по три руб.

и обязательно должно быть заявлено при подпискѣ.

Плата за объявленія: за строку текста (впереді текста (1-я строка).—30 коп., позади текста (4-я строка).—20 коп., среді текста (2-я строка).—40 коп., стороннее сообщеніе—50 коп. со строки. Разсылка приложеній при газетѣ—8 руб. за каждыя 1000 экзempl.

Подписна приймається: въ Екатеринодарѣ—уг. Екатеринія, и Боржиков. ул., с. домъ. въ Владикавказѣ—уг. Московск. и Мѣлалской ул., соб. домъ.

Редакторъ-Издатель Сергій Казаровъ.

НОВОЕ СРЕДСТВО ДЛЯ МОЙКИ БѢЛЫХЪ ЮВКСИЛЬ. СОВЕРШЕННО УСТРАНЯЕТ НЕБХОДИМОСТЬ СТИРКИ БЕЗЪ ХЛОРА БЕЗЪ СОДЫ БЕЗЪ МЫЛА!

ДАМАМ ГОР. КИИВА. Інститутська № 10, Май-стерня спеціально „Ідеал“ проп. велич. вибір остан. новинаж і просить звернути увагу на примірне виконання замовлень та на добротність матеріалу; просить не змішувати з парикмахерськими. Великий вибір гот. кучерів (більш 5000 шт.), а також прядків і кіс. Одір. остан. журнал. Принал. для п.п. парикмах.: фрізар, бинди, тель, броволі та шпелі. 100-1091-65

Открыта подписка на 1910 г. на профессиональный и общественно-педагогический журналъ „Народный Учитель“.

5-й годъ изданія. (выходитъ 20 разъ въ годъ въ Москвѣ).

Въ 1910 году съ перенесеніемъ изданія въ Москву, въ журналѣ примуть участіе ВИДНЫЕ ДѢЯТЕЛИ учебнаго отдѣла О. Р. Т. 3. Московскаго Комитета грамотности, Лаги образованія и Комиссія по организаціи учительскихъ экскурсій.

Руководяція статья по очеркальнымъ вопросамъ школьной реформы. Всесторонняя разработка вопросовъ профессиональнаго учительскаго быта.

Постоянные отдѣлы журнала: I. Вопросы народнаго образов. въ Госуд. Думѣ. II. Въ учительскихъ обществахъ (критическіе обзоры).

Всюду собственныя кореспонденціи—до 150 человекъ. Живая связь съ народнымъ учительствомъ. Съ 1908 г. журналъ выходитъ съ ИЛЛЮСТРАЦИЯМИ.

Подписная цѣна: На годъ—2 р. 50 к., на полгода—1 р. 25 к., на 3 м.—75 к., на 1 м.—30 к.

Редакт. О. Н. Смирновъ. 3-1254-1 Издат. Л. П. Смирнова.

„Записокъ Українського Наукового Товариства в Київі“.

З М І С Т: 1. Б. Бучинський: Згадка до унії рускої церкви з Римом в роках 1498—1508. 2. Проф. В. Перет: Пантеонік „Визерункъ цвотъ превоз. о. с. Платеянского“ року 1618.

Открыта подписка на 1909—10 г. на ежемѣсячный журналъ ПЯТИГОДЪ ЗАДУШЕВНЫЯ 2 руб. въ годъ съ перес.

РЪЧИ

Съ 1-го ноября 1909 года по 1-е ноября 1910 года подписчики получаютъ:

12 книжекъ ежемѣсячнаго иллюстрированнаго литературно-художественнаго журнала содержащихъ: повѣсти, разсказы, сказки, стихотворенія, статьи: популярно-научныя, критическія, о народномъ образованіи, о сельскомъ хозяйствѣ, о церкви и нашемъ духовенствѣ, о нуждахъ рабочаго и крестьянскаго въ Россіи, о воспитаніи ребенка, женская красота и уходъ за нею, юмористика, смѣсь, біографія, рисунки.

4 тома Гр. Л. Н. Толстого около 1000 стр. четкой убористой печати содержащихъ слѣдующія произведенія великаго писателя земли Русской. СОДЕРЖАНІЕ: I т. Крестьянскій Соборъ.—Послѣдствіе къ Крестьянскому Собору.—Женщинамъ.—Выдержка изъ частнаго письма по поводу возраженій на статью „Женщинамъ“.—Любовь.—Страхъ смерти.—Страданія. II т. Въ чѣмъ счастье?—Такъ что же намъ дѣлать?—Жизнь въ деревнѣ.—Жизнь въ городѣ.—О назначеніи науки и искусства.—Ручной трудъ и умственная дѣятельность.—О трудѣ и роскоши. III т. Суратская кофейная.—Корней Васильевъ.—Хозяинъ и работникъ.—Ходитъ въ свѣтъ, пока есть свѣтъ.—Карма.—Три прятки.—Противорѣчія эмпирической нравственности.—Франсуаза. IV т. Дорого стоитъ.—Работникъ Емельянъ.—Сказка объ Иванѣ дурачѣ.—Камни.—Ассирийскій царь Ассархадонъ.—Гдѣ любовь, тамъ и Богъ.—Чѣмъ люди живы.—Молитва.—Смерть Ивана Ильича.—Вотъ правду видятъ да не скоро съажетъ.—Три старца.—Письмо Маданни о безсмертіи.—Предисловіе къ крестьянскимъ разсказамъ С. Т. Семенова.—Предисловіе къ Толологіи А. Стокманъ.

Лица имѣющія право замѣнить ЮБИЛЕЙНЫМЪ ИЗДАНІЕМЪ ПОЛНОГО СОБРА. ХУДОЖЕСТВЕННЫМЪ ПРОИЗВЕДЕНІЕМЪ Н. В. ГОГОЛЯ вышше 800 стр. большаго формата съ біографіей, портретами и со рисунками извѣстныхъ художниковъ; сценны къ комедіи Ревизоръ сняты съ исполненія артистовъ Московскаго литературно-художественнаго театра. Желающія получить обязательныя приложенія доплачиваютъ ОДИНЪ рубль.

Приложеніе будетъ разослано тотчасъ-же по полученіи подписной платы. Главная Контора и редакція: С. Петербургъ, М. Охта. (бер. рѣки Зубули) № 28, соб. домъ. 3-1150-3 Редакторъ-издатель И. В. ЛЕОНОВЪ.